

Globalt truede fugler og landpattedyr i Sør-Trøndelag

Hvor i fylket finnes de?

Hvordan kan vi ta bedre vare på disse artene?

Villrein er en truet art på den globale rødlisten. Hva kan gjøres i Sør-Trøndelag for å gi arten gode livskår? Dette notatet gir råd for å håndtere en global utfordring på regionalt og lokalt nivå.

Fra globalt truet til gode livskår i fylket

Fra globalt truet til god lokal og regional forvaltning

Vi er inne i den sjette utryddelsen av arter i jordas historie. Arter dør ut i et katastrofalt omfang, og mennesket står bak katastrofen. Dette er ikke ønskelig, og samfunnet må øke fokus på ivaretagelse av arter for å bedre situasjonen.

Den internasjonale naturvernunionen (IUCN) utgir den globale rødlista, som er en oversikt over arter som er vurdert å ha en risiko for å dø ut globalt. Artsdatabanken utgir Norges nasjonale rødliste, som er en oversikt over arter som er vurdert å ha en risiko for å dø ut nasjonalt. Tabellen under viser 8 fugler og et landpattedyr som er truet globalt, og som er påtruffet i Sør-Trøndelag de siste ti år. Noen er svært sjeldne, mens andre er vanlige i fylket.

Art	Global rødlistestatus	Nasjonal rødlistestatus	Forekomst i Sør-Trøndelag
Villrein	Sårbar (VU)	Livskraftig (LC)	Ynglende i tre delbestander
Havelle	Sårbar (VU)	Nær Truet (NT)	Hekking og overvintring
Sjørorre	Sårbar (VU)	Sårbar (VU)	Hekking og overvintring
Lunde	Sårbar (VU)	Sårbar (VU)	Hekking og overvintring
Horndykker	Sårbar (VU)	Sårbar (VU)	Hekking og overvintring
Vierspurv	Sårbar (VU)	Kritisk truet (CR)	Trekkgjest
Stormsvale	Sårbar (VU)	Nær Truet (NT)	Sjelden, usikker status
Dverggås	Sårbar (VU)	Kritisk truet (CR)	Trekkgjest
Taffeland	Sårbar (VU)	Ikke vurdert	Sjelden, ikke registrert hekking.

Det er som regel flere negative påvirkningsfaktorer som er årsak til at en art får færre individer. I sum medfører disse faktorene at det dør flere individer av arten enn det kommer nye til. Arten klarer ikke å opprettholde antallet individer, bestanden minker, og arten kan til slutt havne på listen over truede arter (en del av rødlisten). Fortsetter de negative faktorene å virke slik at det stadig blir færre individer, kan arten til slutt dø ut. Rødlisten er derfor et viktig kunnskapsgrunnlag og informerer om arter har livskraftige bestander eller er i fare for å dø ut.

Det er et mål at artene i Norge og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av. Jf. Naturmangfoldlovens § 5, om forvaltningsmål for arter. Lovens § 6, om generell aktsomhetsplikt, sier videre at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målet i § 5. Når arter havner på den nasjonale rødlisten som truet, er det derfor viktig å ha fokus på å bedre situasjonen til disse. Når en art er ført opp som truet på den globale rødlisten, er det en risiko for at arten dør ut. Vi vurderer det som ekstra viktig å ha fokus på arter som er ført opp som truet på den globale rødlisten.

Når det er flere årsaker til at bestanden av en art minker nødvendigvis gjør det ofte flere ulike tiltak for å bedre artens bestandsutvikling. Normalt kan ikke en aktør gjøre alt, men hvis mange gjør en innsats for å endre en arts negative bestandsutvikling er muligheten større for å lykkes. Mange hensyn og tiltak i riktig retning vil samlet kunne gi en god effekt. Vi håper at denne sammenstillingen kan bidra til økt fokus på kunnskapsoppbygging, og en god og langsiktig forvaltning av artene og deres leveområder. De globalt truede artene vi i Sør-Trøndelag bør vi ha særlig god forvaltning av er; havelle, sjørorre, horndykker, lunde og villrein. Disse kan du lese mer om i dette notatet.

Globalt truede landpattedyr og fugler i Sør-Trøndelag

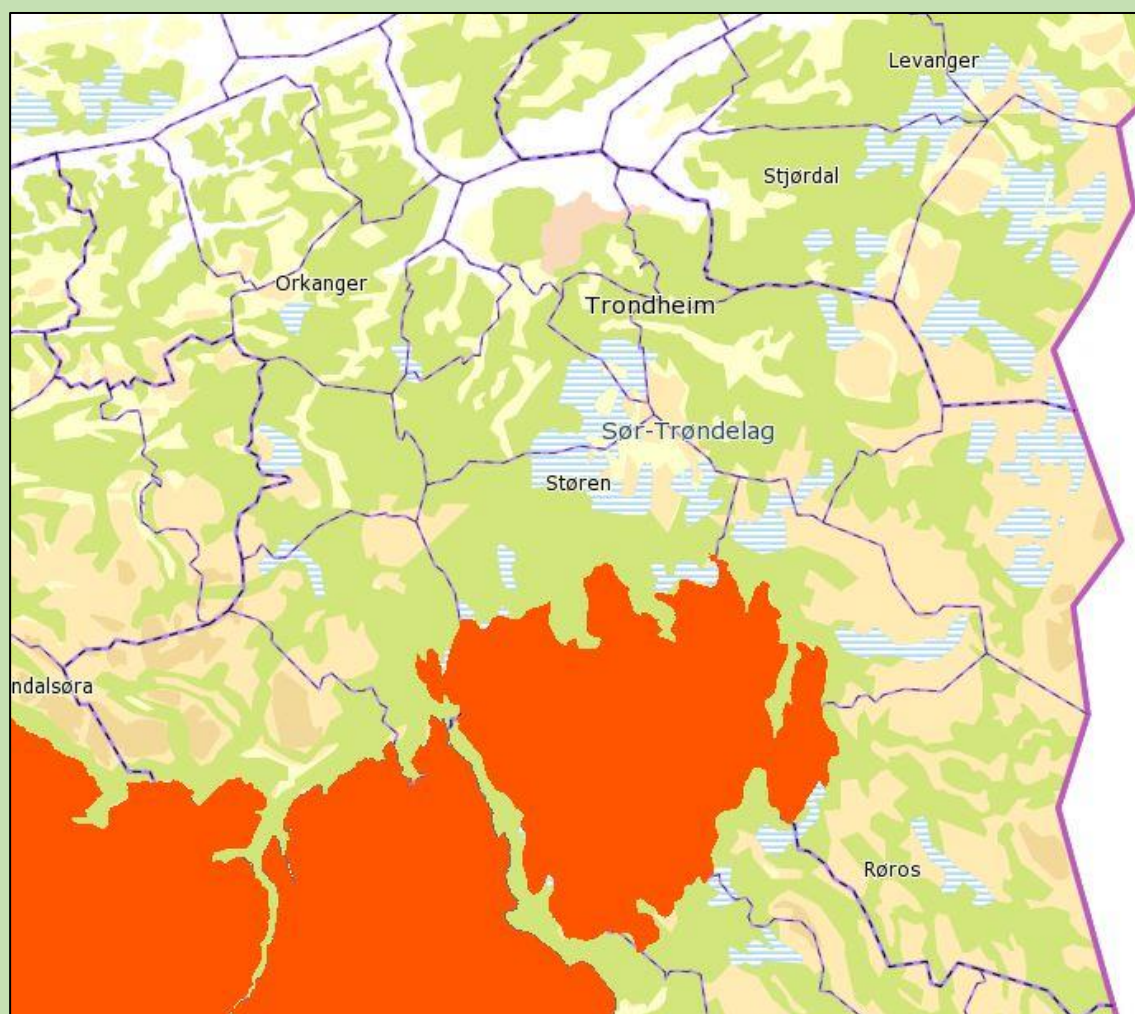
Villrein *Rangifer tarandus*

Global Rødliste: Sårbar (VU)

Norsk Rødliste: Livskraftig (LC)

Villreinen er en ansvarsart for Norge og har svært stor nasjonal forvaltningsinteresse. Norges antatte andel av den europeiske bestanden er > 50 %. Dagens bestand i Norge er mellom 25 - 30 000 individer. Norges antatte andel av den globale bestanden er < 1 %. Den antatt nåværende andelen av maksimumsbestanden i Norge etter år 1900 er 10 - 50 %.

Leveområder i fylket

www.naturbase.no

Viktige leveområder

Sør-Trøndelag har areal i de tre villreinområdene Forollhogna, Knutshø, og Snøhetta. I Forollhogna er det ca. 1800 individer i vinterstammen, i Knutshø ca. 1500, og i Snøhetta ca. 2800 individer. Kommunene Oppdal, Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, og Røros har arealer i villreinområder.

Som andre nomadiske dyrearter i områder med skrint næringsgrunnlag har reinen en rotasjonsmessig utnyttelse av beitearealene. Dette gjelder spesielt bruken av vinterbeitene, som kan ha en syklus på 20–30 år. På grunn av denne varierende arealbruken kan deler av beitearealene ligge «ubrukt» i lang tid. Hele villreinenes leveområde er nettopp av den grunn viktig. Gode vinterbeiteområder, kalvingsområder, og viktige trekkveier, er avgjørende å bevare som funksjonelle for villreinen. Disse områdene er registrert i www.naturbase.no

Negative påvirkningsfaktorer

Villreinen er en usedvanlig arealkrevende art og den er normalt meget sky. Disse «utfordrende egenskapene» gjør reinen spesielt sårbar.

Hundre år med bit for bit utbygging har samlet resultert i en omfattende fragmentering og forringelse av leveområdene. Dette har skapt barrierer som hindrer reinen i å vandre, og gitt direkte tap av leveområder. Bit for bit utbyggingen pågår fortsatt.

Menneskelige aktivitet ved eller ut fra infrastruktur, eller langs stier, skaper forstyrrelser, og gir barriere effekt som hindrer reinen i å vandre. Dette har gitt og gir fortsatt tap av leveområder. Menneskelige forstyrrelser er i dag en økende utfordring for reinen, både innenfor og utenfor verneområder.

Klimaendringer med varmere og fuktigere vær vil trolig gi økt insektplage, dårligere vinterbeite, og mindre leveområde for reinen.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for villrein i fylket?

Det er særlig viktig å unngå tilrettelegging av økt menneskelig aktivitet i viktige funksjonsområder for rein. Det er viktig å ivareta kvaliteten i forstyrrelsesfrie områder hvor reinen kan søke ro. Og unngå å legge til rette for å gjennomføre tiltak som skaper økte forstyrrelser i og like inntil villreinområder. Disse hensynene må gjøres i et langsiktig perspektiv. Det bør arbeides for å styrke flere viktige trekk-korridorer (som er forringet) mellom funksjonsområder, samt å lede menneskelig trafikk bort fra konfliktområder og til ønskete områder.

Stroplsjødalen i Oppdal

Ferdselen i Stroplsjødalen er i perioder av året så stor at den fungerer som en barriere for reinen. Dersom ferdselen overstiger ca. 200 personer per dag i august-september vil det kunne gi en fullstendig barriereeffekt i en viktig vandringsperiode. Det er viktig å håndtere ferdselen i denne perioden slik at rotasjonstrekket rundt Snøhetta opprettholdes.

Soløyfjellet i Oppdal

Det er viktig å sikre reinen tilgang til det viktige vinterhabitatet på fjelltangen gjennom å ikke etablere ytterligere infrastruktur med påfølgende økt menneskelig forstyrrelse i området.

Orkelsjøveien i Oppdal

Trafikken langs denne vegen påvirker reinens trekk og bruk av arealene lenger nord og nordøst, Veslnøsen og østover mot Innerdalen. Reinen viser arealunnvikelse på store beitearealer på grunn av trafikken på veien sommer og vinter. Vinterbruken av veien er viktig for villreinenes bruk av arealene i nord og øst, og det er viktig at denne begrenses. Dette vil kunne bedre reinens arealutnyttelse i områdene lengst i nord.

Orkelsjøen–Unndalen–Hånåbekksetra i Oppdal

Nylig utførte undersøkelser viser at trafikken på veiene og ferdsel i terrengene legger store begrensinger på reinens trekk og arealbruk videre nordover og østover. Områdene nord for Hånåbekksetra og øst for Orkelkroken er i liten grad brukt av merka rein. Trekkvegene over Unndalen har vært i bruk, men trekkhastighet og fordeling av GPS-punkter viser at reinen er presset av menneskelig aktivitet i trekkområdet. Trekket over Unndalen sammen med den smale trekk-korridoren ved Døllisetra er avgjørende for reinens bruk av de østlige områder av Knutshøområdet. Det bør arbeides for å bedre trekkmulighetene over veien/dalen. Se på muligheten for å begrense trafikken på veien om sommeren og bruk av snøskuter om vinteren.

Synnerdalen til Forollhogna i Midtre Gauldal

Den menneskelige ferdselen fra Synnerdalen opp på Forollhogna toppen er sommerstid urovekkende stor og begrenser trekk av dyr mellom øst og vest. Det bør arbeides for å skaffe mer kunnskap om trekket av dyr mellom øst og vest, og eventuelt bedre trekk muligheten.

Trekk mellom villreinområder i Oppdal

Byggingen av jernbane og E6 og en kraftig økning i trafikken over Dovrefjell har skapt en fullstendig barriere og ødelagt trekket mellom villreinområdene Snøhetta og Knutshø. Det er viktig å opprettholde muligheten til å reetablere trekket mellom villreinområdene. Og det bør ikke tilrettelegges for økt infrastruktur eller ferdsel som forringer muligheten for å reetablere det historiske trekket. I Sør-Trøndelag gjelder dette området fra Kongsvold til fylkesgrensa mot Oppland.

Knutshø villreinområde

Reinen i Knutshø villreinområde er sterkt presset av menneskelig aktivitet, og forvaltningen bør fortsette å arbeide målrettet for å skaffe dokumentasjon på problematisk bruk og å gjennomføre tiltak for å bedre situasjonen.

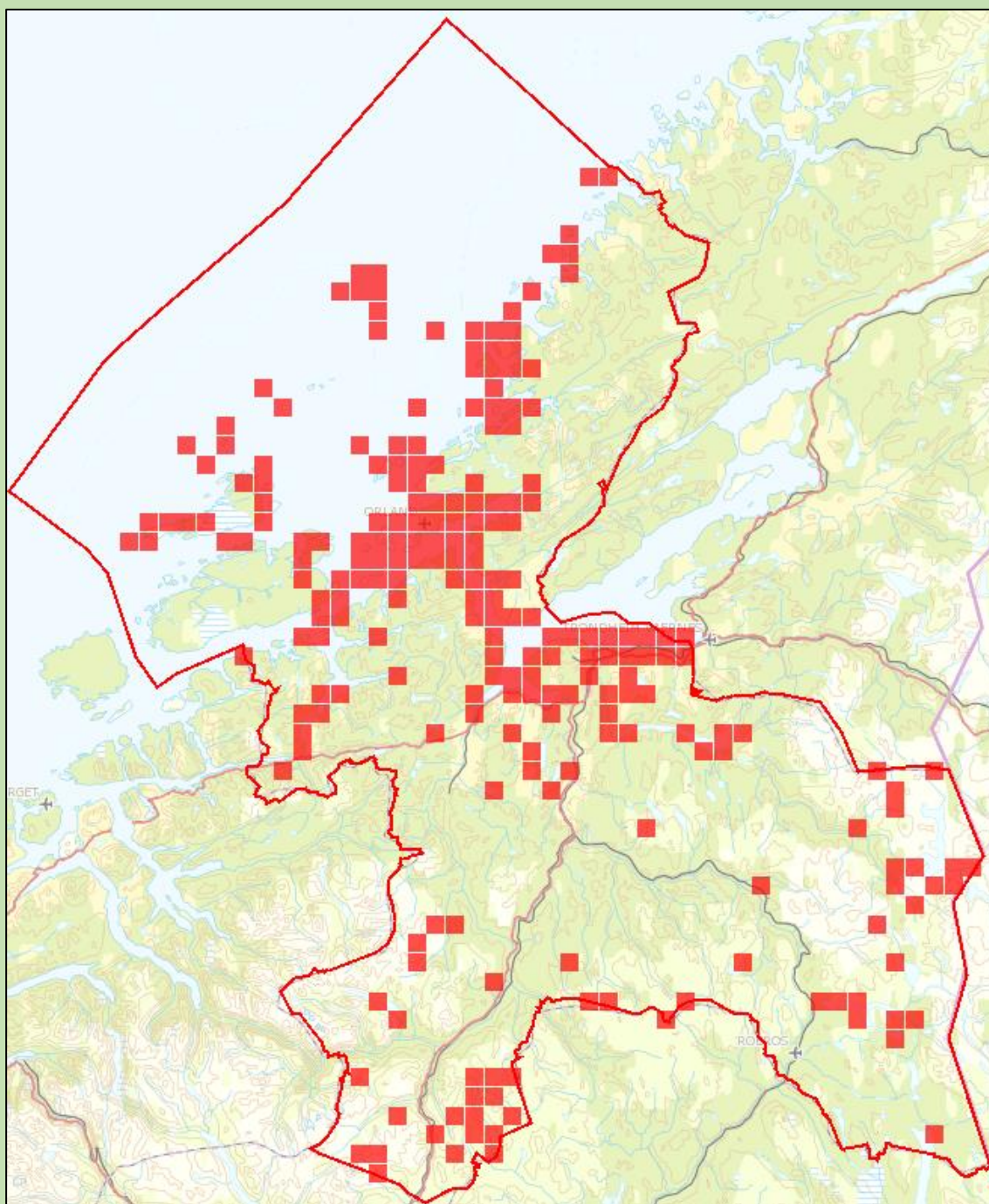
Regionale planer for villreinområdene må følges opp

Det er et nasjonalt mål at villreinens leveområder skal sikres gjennom regionale planer. I Sør-Trøndelag er det to regionale planer. 1. Regional plan for Forollhogna. Hovedformålet med den regionale planen for Forollhogna er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av et prioritert fjellområde som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge. Planen skal ivareta villreinens leveområde og avklare rammer og muligheter for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling i området og samordne hensynet til forsvarlig villreinformvaltning og lokalsamfunnenes behov for utvikling. 2. Regional plan for Dovrefjellområdet (områdene Snøhetta og Knutshø). Målet med planen er å sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning i planområdet. Dette innebærer å ivareta fjelløkosystemet med villreinen som nøkkelart, sikre inngrepsfrie naturområde, sikre kulturminne og kulturlandskap og legge til rette for et aktivt friluftsliv. Det skal kunne legges til rette for bærekraftig næringsutvikling i planområdet som bidrag til å sikre livskraftige bygdesamfunn. Dette skal skje på en slik måte at det ikke reduserer verneverdiene. I begge planene er det retningslinjer og kart som viser hvordan områdene skal forvaltes.

Havelle *Clangula hyemalis***Global Rødliste: Sårbar (VU)****Norsk Rødliste: Nær truet (NT)**

Norges antatte andel av europeisk bestand er 5 – 25 %, og av global bestand < 1 %. Den antatte nåværende andel av maksimumsbestand etter år 1900 er 50 - 90 %. Havelle er ikke ansvarsart for Norge, men den har stor nasjonal forvaltningsinteresse. Dagens hekkebestand i Norge er 3 000-7 000 par. I Sør-Trøndelag er hekkebestanden anslått til 25-50 par, men det er et mye større antall som overvintrer i fylket.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016www.artsobservasjoner.no

Viktigste raste- og beiteområder

I fylket er det atskillig flere overvintrende individer enn antall hekkende individer. En stor del av de overvintrende individer kommer til fylket fra omkringliggende områder.

Sjøområdet utenfor Midtsanden - Hommelvik i Malvik kommune har et meget stort antall (registrert opptil 950 stk) næringssøkende haveller på vinteren.

Sjøområdet utenfor Vessøra-Kyrksæterøra i Hemne kommune har et stort antall (registrert opptil 300 stk) næringssøkende haveller på vinteren.

Sjøområdet utenfor Terningen i Snillfjord kommune har et stort antall (registrert opptil 450 stk) næringssøkende haveller på vinteren.

Sjøområdet Kråkvågsvaet i Ørland kommune har et stort antall (registrert opptil 260 stk) næringssøkende haveller på vinteren.

Viktige hekkeområder

Det antas å være 25-50 hekkende par i fylket. Fjellområdene Knutshø i Oppdal kommune, Forollhogna i Midtre Gauldal og Holtålen kommuner, og fjellområdene i Tydal kommune ansees å være de viktigste hekkeområdene i fylket.

Negative påvirkningsfaktorer

Havelle er utsatt for mange negative påvirkninger. Ødeleggelse av hekke-, beite- og rasteområder, matmangel og dårlig kondisjon, død etter å ha blitt tilgriset av olje, eller drukning i fiskegarn, samt økt predasjon, er alle faktorer som medfører at arten har blitt truet.

Hva kan gjøres for å bedre forholdene for havelle i fylket?

Det er særlig viktig å unngå fysisk forringelse av de viktige raste- og beiteområdene i sjøen i Malvik, Hemne, Snillfjord og Ørland kommuner.

Det er særlig viktig å unngå oljesøl på de viktige raste- og beiteområdene i Malvik, Hemne, Snillfjord og Ørland kommuner.

Det bør ikke kjøres hurtiggående båter og vannskuter som forstyrrer haveller i de viktigste raste- og beiteområdene vinterstid.

Det bør ikke etableres akvakulturanlegg på de viktige raste- og beiteområdene i Malvik, Hemne, Snillfjord og Ørland kommuner.

Det er viktig å ikke tilrettelegge for økt menneskelig aktivitet og forstyrrelser ved tjern hvor det hekker havelle.

Det bør unngås å sette fiskegarn i tjern hvor det hekker havelle.

Det bør være målrettet fokus på registrering av havelle på raste- og beiteområder, og å kartlegge hekkeplasser i fylket.

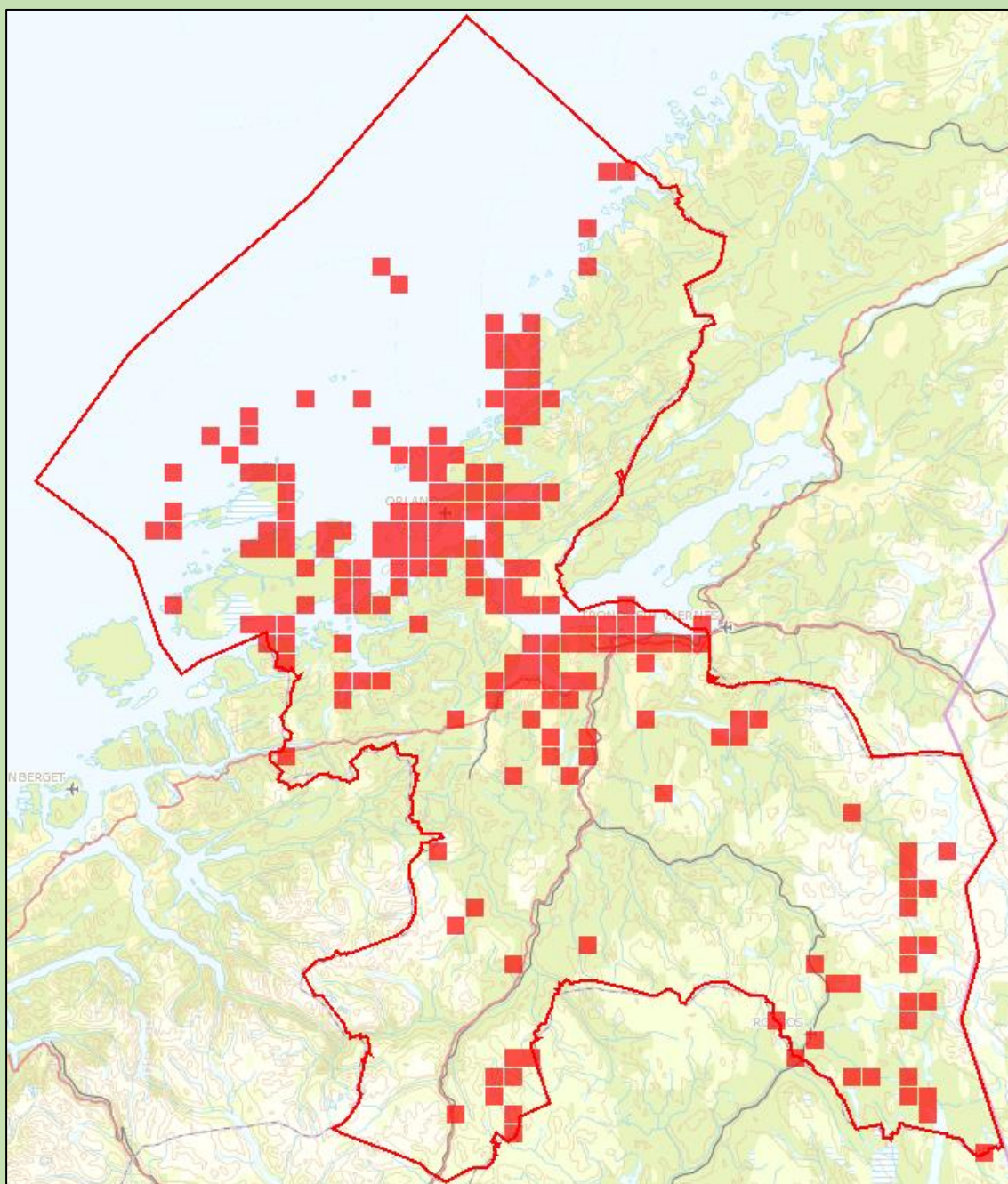

Sjørørre *Melanitta fusca***Global Rødliste: Sårbar (VU)****Norsk Rødliste: Sårbar (VU)**

Norges antatte andel av europeisk bestand er 1 – 5 %, og av *global bestand* < 1 %. Den antatte nåværende andel av maksimumsbestand etter år 1900 er 10 - 50 %.

Sjørørre er ikke ansvarsart for Norge, men har svært stor nasjonal forvaltningsinteresse.

Dagens hekkebestand i Norge: ≤ 1000 individer. I Sør-Trøndelag er hekkebestanden anslått til 30 -60 par, men det er et større antall som overvintrer i fylket.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016

www.artsobservasjoner.no

Viktigste raste- og beiteområder

I fylket er det flere overvintrende individer enn antall hekkende individer. En stor del av de overvintrende individene kommer til fylket fra omkringliggende områder.

Sjøområdet utenfor Midtsanden - Stjørdalsgrensen i Malvik kommune har et meget stort antall (registrert opptil 1000 stk) næringsøkende sjøorrer på sein vinteren.

Sjøområdene i Ørland kommune med særlig Grandefjæra og Kråkvågsvaet har hele året et meget stort antall næringsøkende og mytende sjøorrer.

Viktige hekkeområder

Det antas å være 30 -60 hekkende par i Sør-Trøndelag. Fjellområdene Knutshø i Oppdal kommune, Forollhogna i Midtre Gauldal kommune, og fjellområdene i Tydal og Røros kommuner ansees å være de viktigste hekkeområdene i fylket.

Negative påvirkningsfaktorer

Sjøorre er utsatt for mange negative påvirkninger. Ødeleggelse av hekke-, beite- og rasteområder, matmangel og dårlig kondisjon, død etter å ha blitt tilgriset av olje, drukning i fiskegarn, drept i vindkraftverk, samt økt predasjon, er alle faktorer som medfører at arten har blitt truet.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for sjøorre i fylket?

Det er særlig viktig å unngå forringelse av de viktige raste- og beiteområdene i Malvik og Ørland kommuner.

Det er særlig viktig å unngå oljesøl på de viktige raste- og beiteområdene i Malvik og Ørland kommuner.

Det bør ikke kjøres hurtiggående båter og vannskuter som forstyrrer sjøorrer i de viktigste raste- og beiteområdene vinterstid.

Det bør ikke etableres akvakulturanlegg på de viktige raste- og beiteområdene i Malvik, Hemne, Snillfjord og Ørland kommuner.

Det er viktig å ikke tilrettelegge for økt menneskelig aktivitet og forstyrrelser ved tjern hvor det hekker sjøorre.

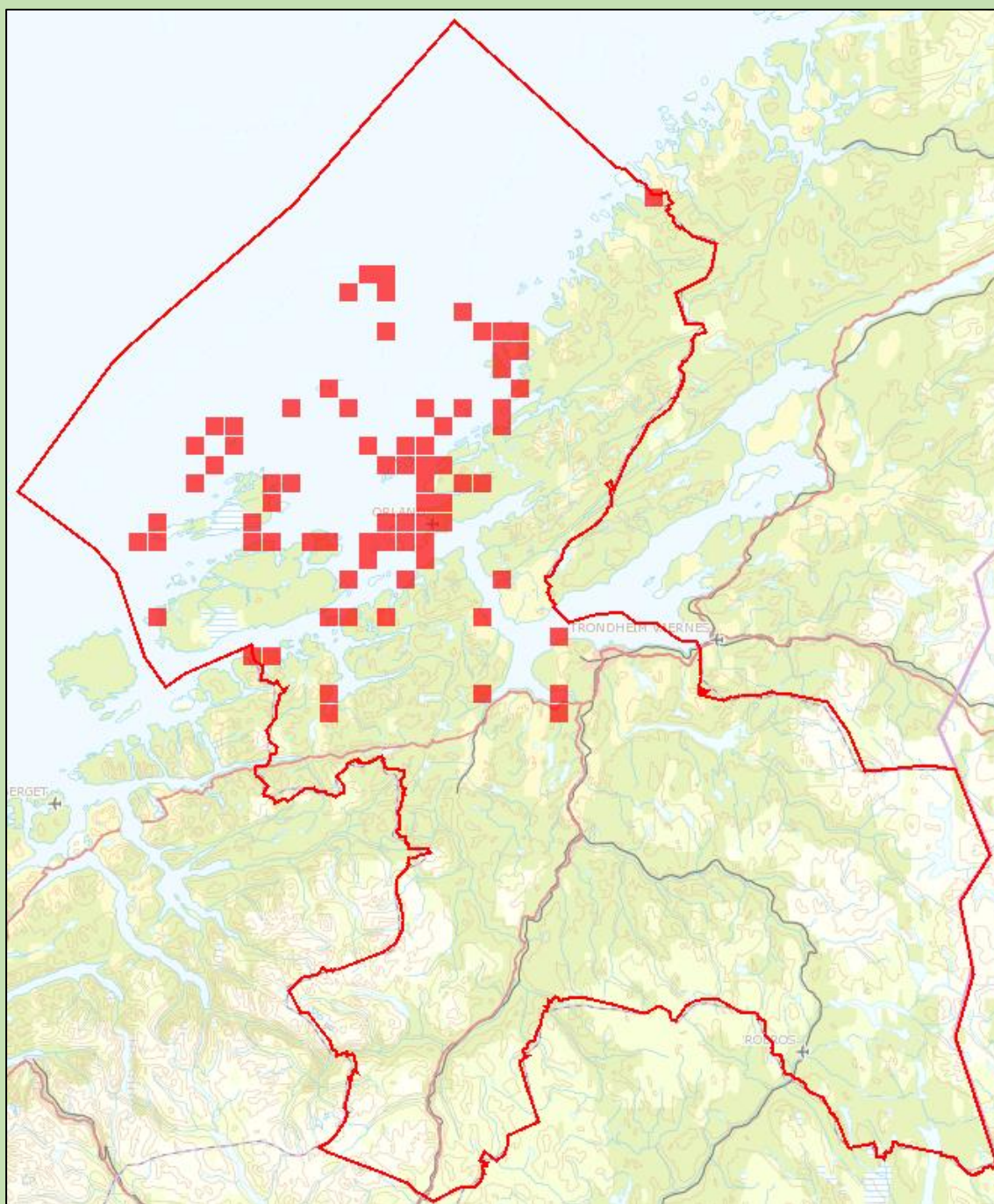
Det bør unngås å sette fiskegarn i tjern hvor det hekker sjøorre.

Mink bør fjernes i områder hvor det hekker sjøorre.

Det bør være målrettet fokus på registrering av sjøorre på raste- og beite- og myteområder, og å kartlegge hekkeplasser i fylket.

Lunde *Fratercula arctica***Global Rødliste: Sårbar (VU)****Norsk Rødliste: Sårbar (VU)**

Norges antatte andel av europeisk bestand er 25 – 50 %, og av global bestand 5 – 25 %. Den antatte nåværende andel av maksimumsbestand etter år 1900 er 10 – 50 %. Lunde er ansvarsart for Norge, og har svært stor nasjonal forvaltningsinteresse. Dagens hekkebestand i Norge er ca. 3 millioner individer. I Sør-Trøndelag er det en liten hekkebestand på Halten i Frøya kommune. Her er det registrert opptil 100 individer.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016www.artsobservasjoner.no

Viktig hekkeområde

Halten i Frøya kommune er det eneste kjente hekkestedet for lunde i Sør-Trøndelag. Det er registrert over 100 individer her i løpet av hekkesesongen.

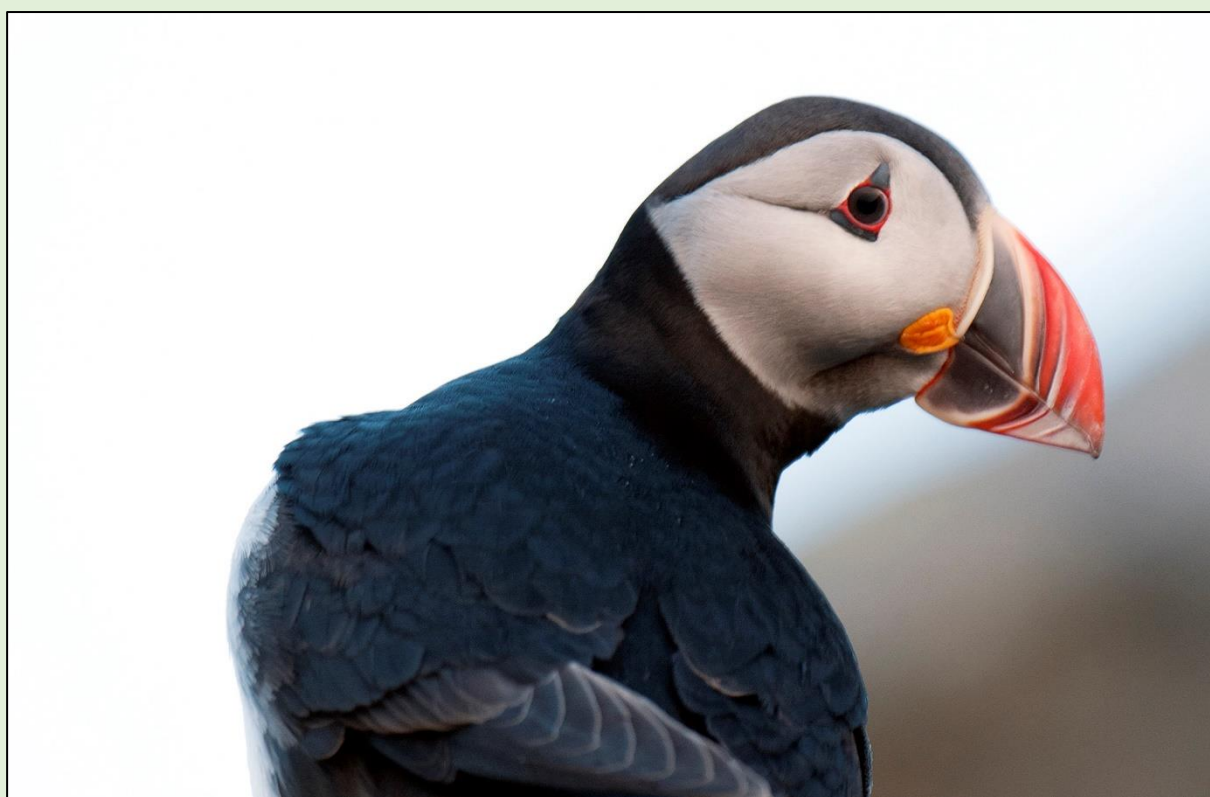
Negative påvirkningsfaktorer

Lunde er utsatt for mange negative påvirkningsfaktorer. Reduserte forekomst av fisk kan gi skape økt dødelighet og sviktende reproduksjon. Lunde kan bli drept i fiskegarn, linefiske, og etter å ha blitt tilgriset av olje. Lunde antas også å være utsatt pga. økt predasjon.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for lunde i fylket?

Overvåke antall individer og ungeproduksjon i hekkekolonien på Halten i Frøya kommune.

Øke kunnskapen om eventuelle negative faktorer for arten.

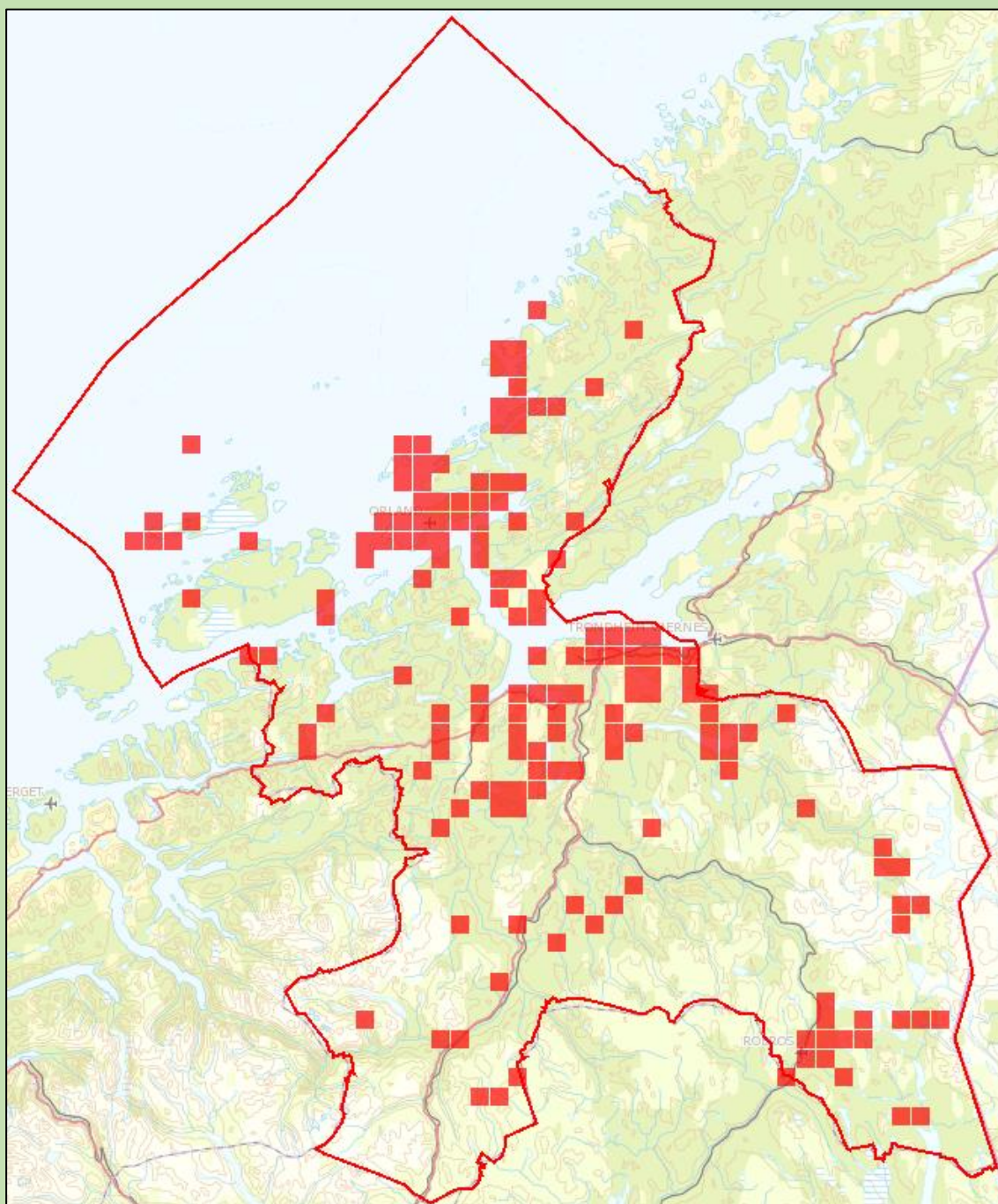
Horndykker *Podiceps auritus*

Global Rødliste: Sårbar (VU)

Norsk Rødliste: sårbar (VU)

Norges antatte andel av europeisk bestand er 5-25 %, og av global bestand 1-5 %. Den antatte andelen av maksimumsbestand etter år 1900 er 50 – 90 %.

Horndykker er ikke ansvarsart for Norge, men har svært stor nasjonal forvaltningsinteresse. Dagens hekkebestand i Norge er anslått til 650 – 750 par. I Sør-Trøndelag antas bestanden å være omkring 50 par.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016

www.artsobservasjoner.no

Viktige rasteområder

Sjøområdene i Ørland kommune med særlig Grandefjæra og Kråkvågsvaet, Været landskapsvernområde i Bjugn kommune, og Neadeltatet i Selbu kommune har på seinvinteren-tidlig våren ofte et stort antall rastende og næringsøkende horndykker.

Viktige hekkeområder

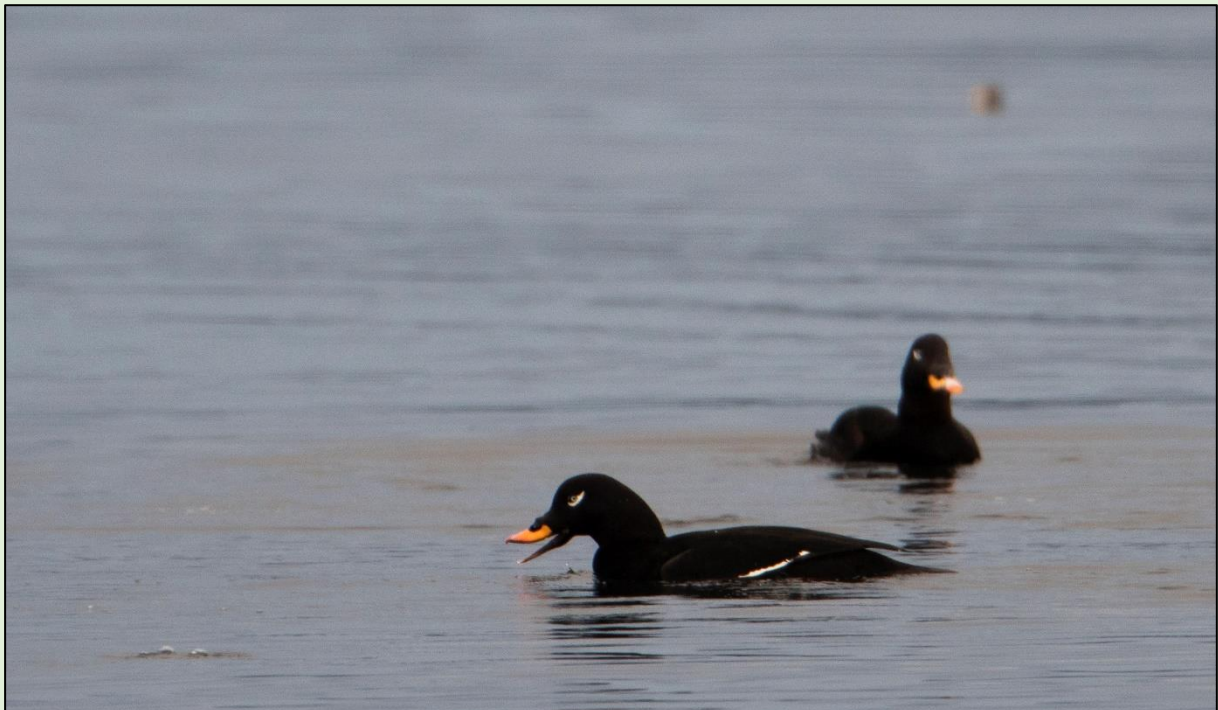
Horndykkeren er vidt utbredt i fylket. Den er registrert med sikker hekking i 13 kommuner de siste 10 år. Røros, Melhus og Malvik er blant kommunene med flest registrerte hekkinger.

Negative påvirkningsfaktorer

Horndykker er utsatt for mange negative påvirkningsfaktorer. Menneskelige forstyrrelser ved hekkeplassene kan føre til at foreldrefuglene forlater egg eller unger, eller at foreldrefuglene blir forstyrret og skremt vekk slik at egg eller unger kan bli predatert. Fluktuerende vann nivå hvor reir kan bli oversvømt. Eller at området rundt reiret kan bli tørrlagt med økt fare for predasjon av landpattedyr. Horndykker er også utsatt for å bli tilgriset av olje og drukning i fiskegarn.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for horndykker?

Unngå å tilrettelegge for økt menneskelig aktivitet og forstyrrelser ved tjern hvor det hekker horndykker. Minimere bruk av fiskegarn i områder som har tilhold av horndykker.

I Sør-Trøndelag er hekkebestanden av sjørre anslått til 30 -60 par, men det er et mye større antall som overvintrer i fylket.

Stormsvale *Oceanodroma leucorhoa*

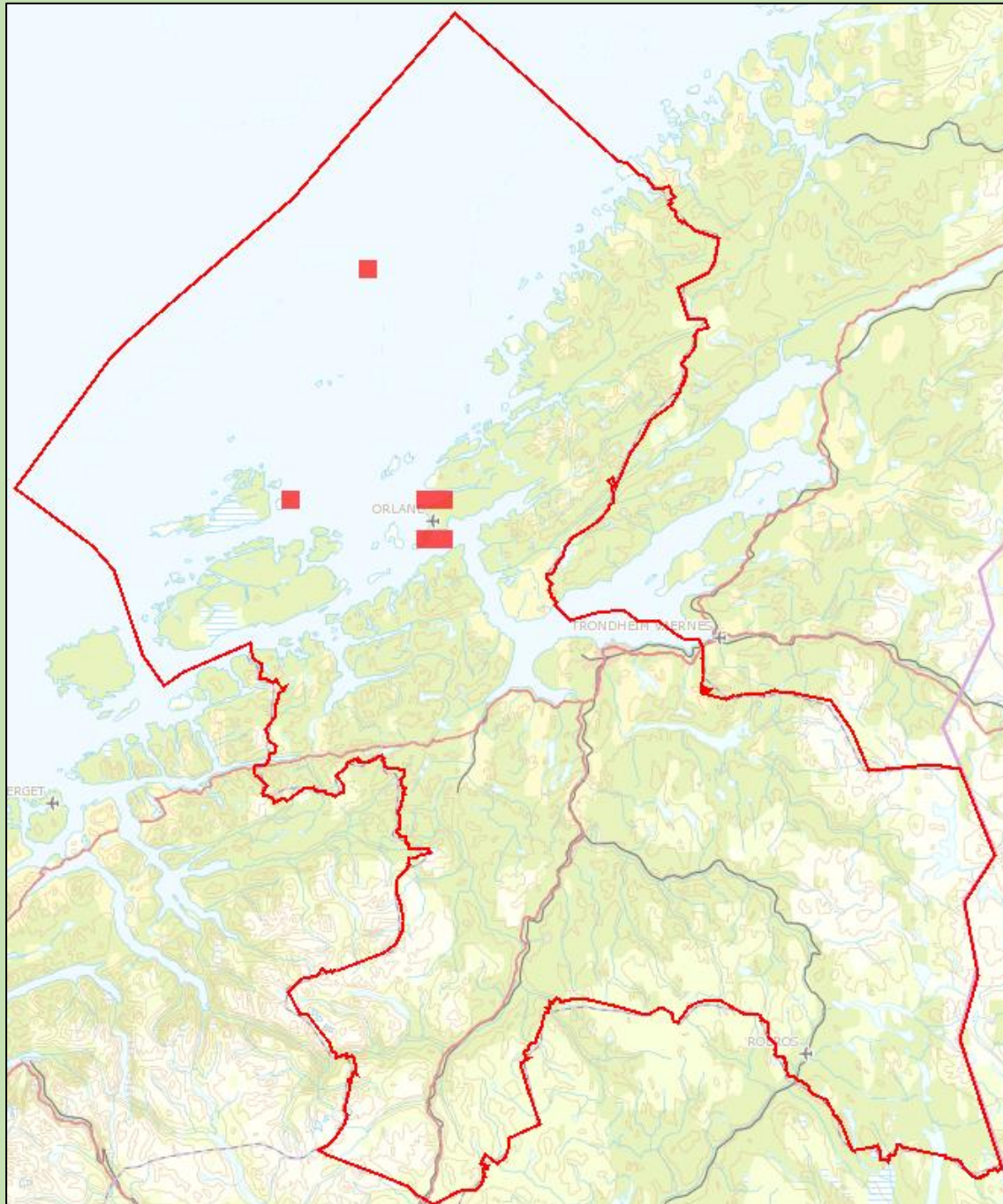
Global Rødliste: Sårbar (VU)

Norsk Rødliste: Nær Truet (NT)

Norges antatte andel av den europeiske bestanden er < 1 %, og av global bestand < 1 %. Den antatte nåværende andel av maksimumsbestandeb etter år 1900 er > 90 %.

Stormsvale er ikke ansvarsart for Norge, men har stor nasjonal forvaltningsinteresse. Dagens hekkebestand i i Norge er ≤ 1000 hekkende individer. I Sør-Trøndelag er den sjelden.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016

www.artsobservasjoner.no

Stormsvale er sjelden i Sør-Trøndelag. Det er ingen kjente hekkeplasser i fylket.

Negative påvirkningsfaktorer

Stormsvale er utsatt for mange negative påvirkningsfaktorer. Økt predasjon, kollisjoner med kunstige lyskilder, gassflammer på plattformer hvor de blir drept, og økt forurensning er faktorer som er negative for stormsvale.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for stormsvale?

Det er usikkert om det er tiltak som kan gjøres i Sør-Trøndelag for å bedre forholdene, men det er behov for å øke kunnskapen om artens forekomst i fylket.

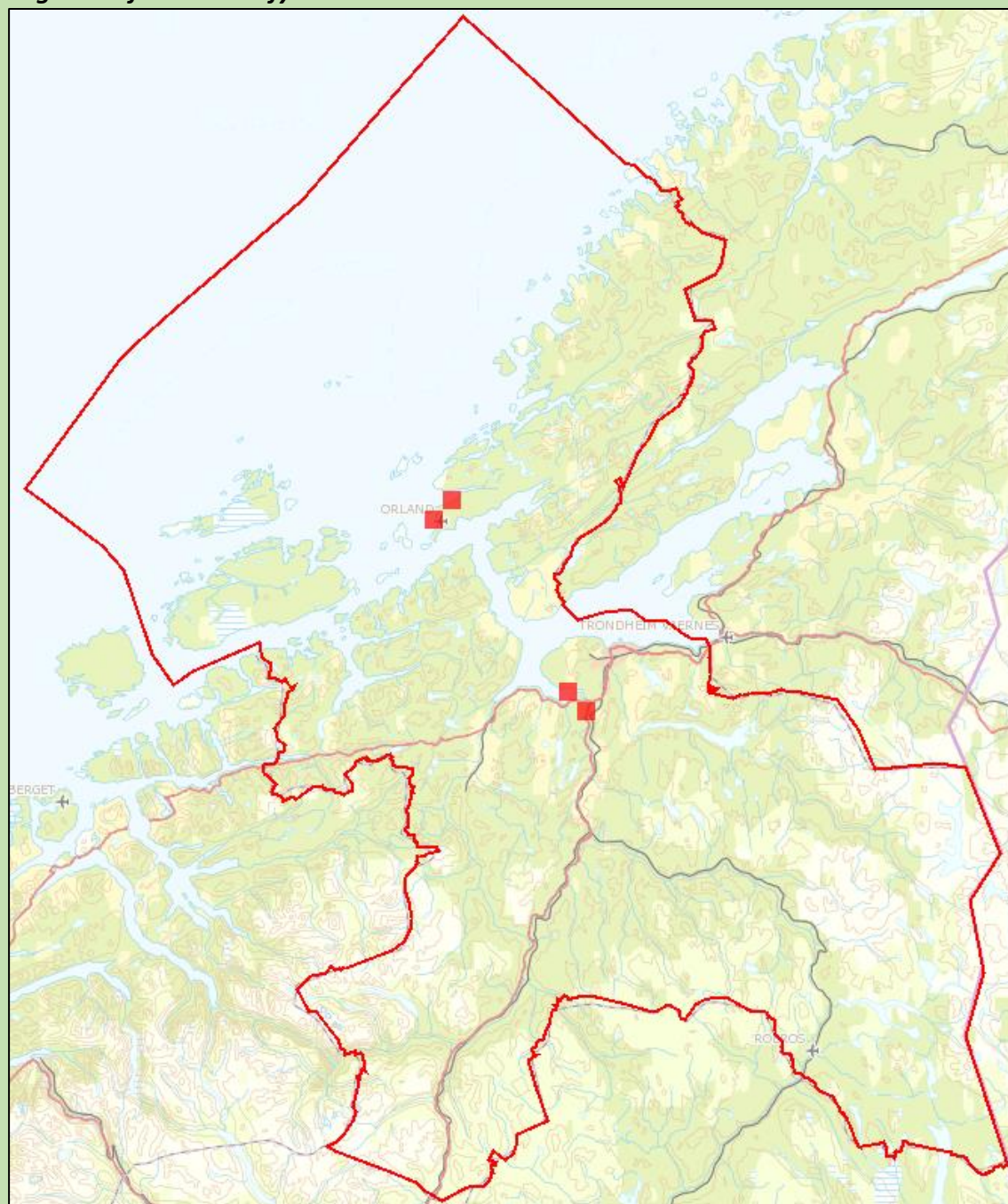

I Sør-Trøndelag er hekkebestanden av havelle anslått til 25 -50 par, men det er et mye større antall som overvintrer i fylket.

Dverggås *Anser erythropus***Global Rødliste: Sårbar (VU)****Norsk Rødliste: Kritisk truet (CR)**

Norges antatte andel av europeisk bestand er 5 – 25 %, og av *global bestand* < 1 %. Den antatte nåværende andel av maksimumsbestand etter år 1900 er 50 - 90 %.

Dverggås er ikke ansvarsart for Norge, men har svært stor nasjonal forvaltningsinteresse. *Dagens hekkebestand i Norge er 20-25 reproduserende par, hvor alle er i Finnmark.* Det er ingen hekkende individer i Sør-Trøndelag. På 60-tallet hekket det dverggås på Fokstumyra på Dovrefjell.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016

www.artsobservasjoner.no

Dverggås er en sjelden trekkfugl i Sør-Trøndelag

Negative påvirkningsfaktorer

Jakt antas å være den største negative påvirkningsfaktoren. Særlig på overvintrings-, og rasteplasser under trekket. I Norge er predasjon fra rødvov på egg og unger vurdert som en negativ faktor.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for dverggås?

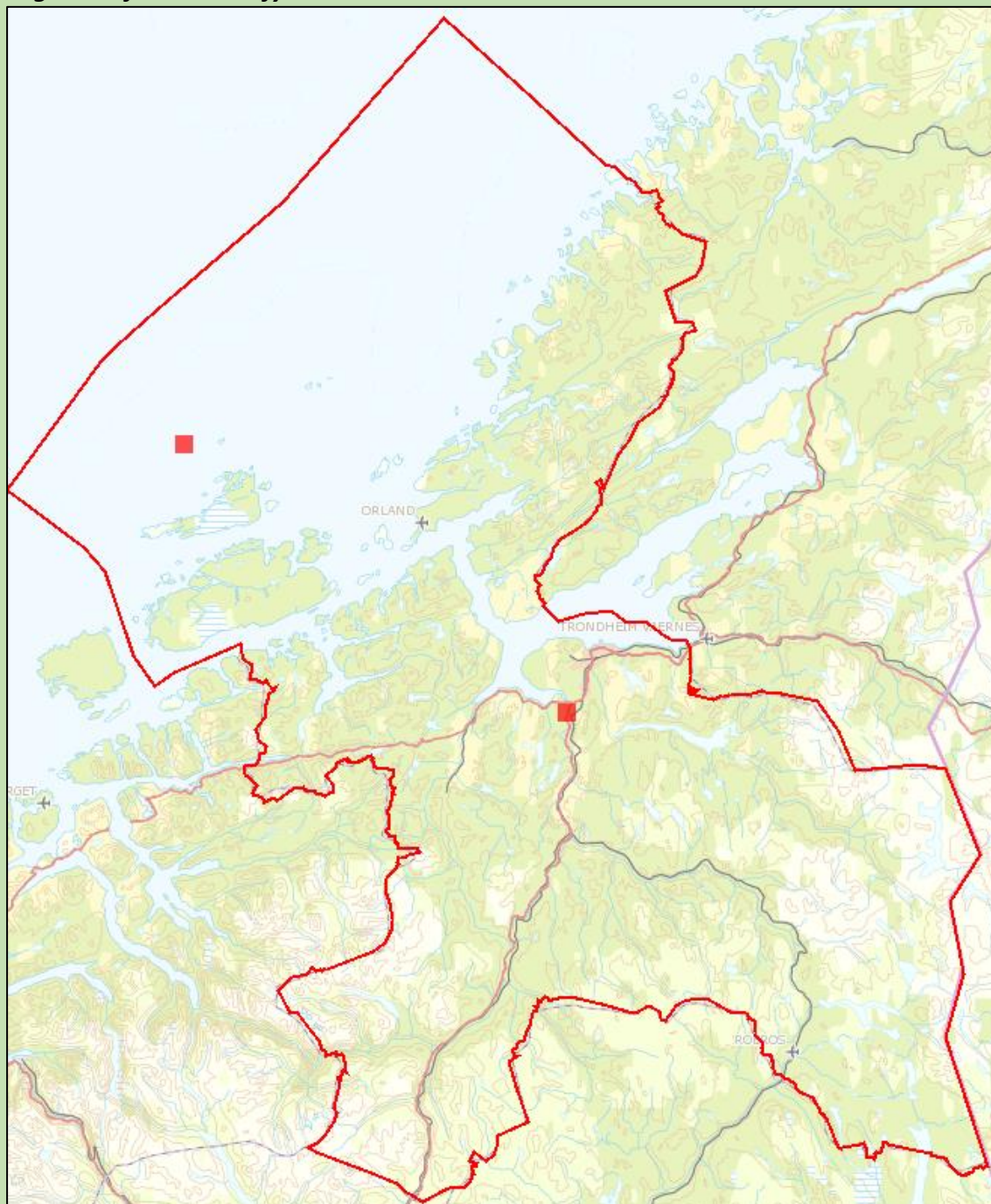
Dverggåsa er en prioritert art i Naturmangfoldloven, og det er laget en egen forskrift for arten. I Sør-Trøndelag bør det unngås å forringe gode raste- og beiteområder for gjess.

Vierspurv *Emberiza rustica***Global Rødliste: Sårbar (VU)****Norsk Rødliste: Kritisk Truet (CR)**

Norges antatte andel av europeisk bestand er < 1 %, og av global bestand < 1 %. Den antatte nåværende andel av maksimumsbestand etter år 1900 er < 10 %.

Vierspurv er ikke ansvarsart for Norge, men har svært stor nasjonal forvaltningsinteresse. Dagens hekkebestand i Norge er ≤ 15 reproduserende individer. Det er ingen fast forekomst i Sør-Trøndelag.

Registrert forekomst i fylket 2007-2016

www.artsobservasjoner.no

Vierspurv er en sjelden trekkfugl i Sør-Trøndelag.

Negative påvirkningsfaktorer

Vierspurv er utsatt for flere negative påvirkningsfaktorer. Drenering av våtmarker, skogbruk, og fangst på trekk- og vinterområder antas å være de viktigste.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for vierspurv?

Ingen spesielle tiltak i Sør-Trøndelag.

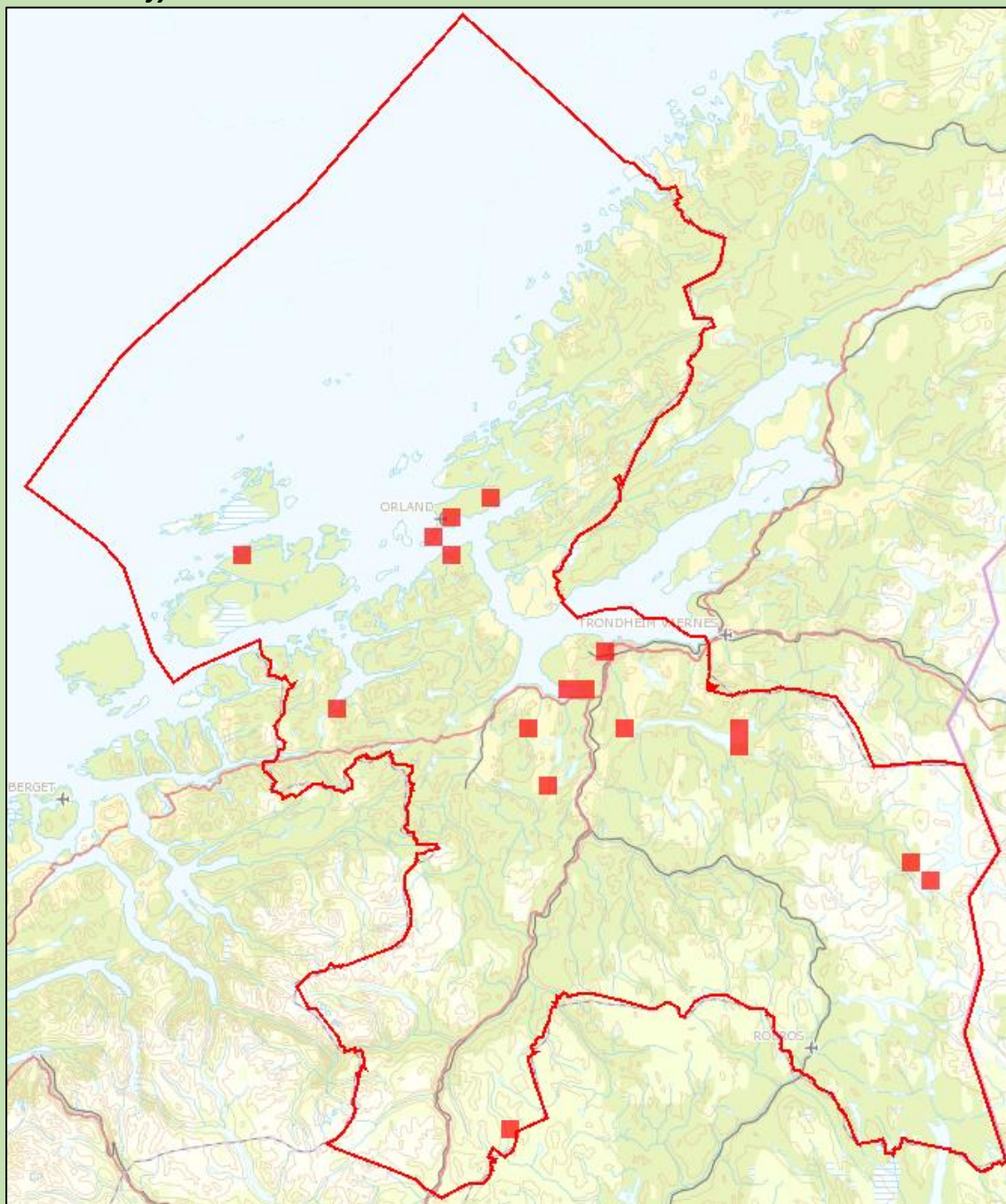
Taffeland *Aythya ferina*

Global Rødliste: Sårbar (VU)

Norsk Rødliste: Arten er ikke vurdert.

Taffeland er observert reproduserende i Norge, men er ikke betraktet å ha "etablert reproduserende" bestand hos oss. Den er ikke ansvarst for Norge. Dagens bestand i Norge er mindre enn 15 par.

Forekomst i fylket 2007-2016

www.artsobservasjoner.no

Sjelden. Ingen kjente hekkeplasser i fylket.

Negative påvirkningsfaktorer

Taffeland er utsatt for flere negative påvirkningsfaktorer. Predasjon fra mink, forstyrrelser på hekkeplassen, ødeleggelse av våtmark, jakt, forurensning, og forgiftning av bly fra hagl, antas å være de viktigste.

Hvilke tiltak kan gjøres for å bedre forholdene for taffeland i fylket?

Ingen spesielle tiltak i Sør-Trøndelag.

Taffeland overvintret i Nidelva i 2010. Den hekker ikke i Sør-Trøndelag.

Kilder

Ceballos, G., Ehrlich, P. R., Barnosky, A. D., García, A., Pringle, R. M., Palmer, T. M. 2015. Accelerated modern human-induced species losses: Entering the sixth mass extinction. 2015. *Sci. Adv.* 2015;1:e1400253 19 June 2015.

Hedmark fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune 2013. Regional plan. Forollhogna villreinområde. 2013-2025. 73 sider.
https://www.stfk.no/no/Tjenester/Plan_klima_og_Miljo/Regional-plan-Forollhogna-villreinomrade/

<https://www.artsobservasjoner.no/>

<https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/Dataset/Details/21>

<http://www.iucnredlist.org/>

Kolbert, E. 2015. Den sjette utryddelsen. Mime 302 sider.

Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken.

Fylkeskommunene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Hedmark og Oppland 2017. Regional plan for Dovrefjellområdet. <https://www.oppland.no/fagomrader/plan-og-miljo/regionale-planer/regional-plan-for-dovrefjellområdet.60691.aspx>

Shimmings, P. & Heggøy, O. 2016. Havelle. Tallrik i nord, fåtallig i sør. *Vår fuglefauna* nr 1. side 12-22.

Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.

Strand, O., Flemsæter, F., Gundersen, V. & Rønningen, K. 2013. Horisont Snøhetta. - NINA Temahefte 51. 99 s.

Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015. Villreinens arealbruk i Knutshø. Resultater fra GPS-undersøkelsene. – NINA Rapport 1019. 131 s.